

без свободи мислення неможливим є розвиток науки, культури, країни загалом. В той же час, визнаючи необхідність і значимість свободи мислення, захищаючи її, в суспільному житті він вважав обов'язковим добросовісне виконання своїх обов'язків, пошану до законів.

Висновки

У своєму теїзмі С.Гогоцький намагається вирішити провідне питання української філософії – сутності буття людини як створеної за образом і подобою Бога. Розглядаючи питання пізнання, свободи, гідності людини, С.Гогоцький прагне озброїти її у нелегкому шляху до висот духовності вірою і знаннями, істинними знаннями, що розвивають людський дух. Основою переконання філософа про нерозривний зв'язок віри і знання, яке він утверджує у своїй філософії, стала філософія І. Канта. На основі збагачення досягненнями філософії німецької класичної і переосмислення її надбань з позицій базових цінностей української культури С.Гогоцький підняв українську філософію на новий щабель розвитку. Проблеми, поставлені С.Гогоцьким, зайняли важливе місце у філософії П. Юркевича, Зеньковського, а у ХХ ст. – у філософії С. Кримського.

Список літератури

1. Гогоцький С. Несколько мыслей по поводу сочинения «Немецкая психология в текущем столетии, историческое и критическое исследование с предварительным очерком успехов Психологии со времен Бэкона и Локка/ С.Гогоцький – К. 1867. – 83 с.
2. Гогоцький С. Философия 17 и 18 веков в сравнении с философиею 19 века и отношение той и другой к образованию/ С.Гогоцький – К.1878. – 367 с.
3. Гогоцький С. Философський лексикон У 4-х т. – /С.Гогоцький – Київ, 1866.-Т.3- 266 с.
4. Гогоцький С. Философский словарь или краткое объяснение философских и других научных выражений, встречающихся в истории философии/ С.Гогоцький – К., 1876. – 487 с.
5. Горський В.С.. Історія української філософії / В.С. Горський – К., Либідь, 2001.- 407 с.
6. История русской философии . – М., Наука, 2001. -766 с.
7. Русская философия Энциклопедия под ред. М.А. Матюхиной. – М.Алгоритм, 2014. – 736с.
8. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні / Д.Чижевський -Київ, вид. ОРІЙ, 1992. – 230 с.
9. М.А. Шарова. Антропологические и философско-педагогические взгляды С. Гогоцкого // Научные ведомости Бел. ГУ №2 (97) 2011. – Вып 19.- С.92-100.
10. Кримський С. Під сигнатурою Софії./ С. Кримський. – К. Вид. дім «Києво-Могилянська» академія»,2008. – 109с.
11. Стеценко В., Галушко Р. «Людиномірність» української традиції філософії релігії./Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія – К., 2013. – №2(18) – С.66-71.

А. Матюхина

ПРОБЛЕМА ЧЕЛОВЕКА В ФИЛОСОФИИ С.ГОГОЦКОГО

В статье исследуется антропологический аспект философии С. Гогоцкого, выдающего представителя киевской духовно-академической философии XIX ст.

Ключевые слова: теизм, человек, гармония, познание, немецкая классическая философия.

A. Matyukhina

THE PROBLEM OF MAN IN PHILOSOPHY S.GOGOTSKOGO

The article examines the anthropological aspect of the philosophy of S. Gogotskogo outstanding representative of the Kiev spiritual-academic philosophy of the XIX th century.

Keywords: theism, man, harmony, knowledge, German classical philosophy

УДК 316.77

Л.А. Ороховська

МЕДІАКУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО СУСПІЛЬСТВА

Навчально-науковий Гуманітарний інститут
Національного авіаційного Університету

Анотація. У статті розглянуто проблеми міжкультурної комунікації в умовах проведення політики мультикультуралізму. Глобалізаційні процеси, які супроводжуються міграцією і зіткненням культур, актуалізують проблему контролю над медіасередовищем з метою недопущення розпалення міжнаціональних та міжетнічних конфліктів.

Ключові слова: медіакультура, мас-медіа, масова комунікація, мультикультуралізм.

Вступ

Епоха глобалізації характеризується певним нівелюванням у людських стосунках етнічних, політичних, релігійних, світоглядних відмінностей, але аж ніяк не знищенням багатоманітності культури. Враховуючи те, що ми живемо в суспільстві розмаїття культур, необхідно бути готовими до життя в умовах співіснування різних традицій, релігій, культур. Якщо раніше в історії головною формою культурної експансії були війни, пряме насилля й асиміляція, то сьогодні людство зіштовхується з іншими формами культурної агресії: інформаційним впливом, обробкою масової думки, насадженням масової культури. Світ, все більш

тісно пов'язаний економічно, не може існувати, якщо люди не навчаться поважати культурне розмаїття і не прийдуть до єдності на основі людяності. Сприяє забезпеченню включення в суспільне життя глобалізованого світу всіх його членів та зняттю напруги в суспільстві покликана політика мультикультуралізму – політика, що визнає культурне розмаїття і культурні відмінності. Така політика є життєво необхідною і має стати практикою державної діяльності. Тільки на базі загальних для всіх норм моралі та соціальної справедливості, шляхом діалогу можна вирішувати суперечки, взаємні претензії і конфліктні ситуації. Тому важливо, щоб у засобах масової інформації,

які забезпечують вираження інтересів різних етнічних, релігійних груп, визнавалися спільні цінності, в першу чергу, – необхідність дотримання прав людини, толерантне ставлення до людей, які сповідують іншу релігію, дотримуються інших звичаїв і традицій.

Аналіз досліджень і публікацій

Проблеми взаємин між цивілізаціями започатковані працями М. Данилевського, О. Шпенглера, А. Тойнбі, розглядаються в працях сучасних вітчизняних дослідників В. Андрущенко, І. Бичка, І. Бойченка, В. Воловика, Ю. Габермаса, С. Гантінгтона, П. Гнатенка, Б. Глотова, В. Горського, Л. Гриніна, Л. Губерського, В. Крисаченка, С. Кримського, О. Кульчицького, М. Михальченка, Ю. Павленка, Ю. Пахомова, М. Поповича, М. Степико, Т. Ящук та ін. Проблеми мультикультуралізму присвячені праці В. Галецького, Л. Дротянко, В. Жолдокова, В. Іноземцева, У. Кімліка, Дж. Комароффа, Ч. Кукатаса, В. Малахова, О. Неменського, Н. Полякової, Ф. Фукуями та ін.

Постановка завдання

Метою даної статті є дослідження проблем міжкультурної комунікації в умовах проведення політики мультикультуралізму заради недопущення розпалювання міжнаціональних та міжетнічних конфліктів.

Основна частина

Ідеологія мультикультуралізму сформувалася в кінці 60-х років ХХ століття, а в якості офіційної державної політики її першою прийняла Канада в 1988 році. Згодом вона була прийнята в США, країнах Західної Європи. Політика мультикультуралізму базується на інтеграції без асиміляції, на визнанні того, що в суспільстві немає панівної культури й будь-яка спільнота, якій притаманні культурні особливості та ознаки етнічності, має право на культурну автономію. Реалізація цієї політики передбачає побудову суспільства на взаємодії соціальних структур, створених на етнокультурних, конфесійних та інших міжгрупових засадах. Ця політика стає наріжним каменем при розробці законодавства про громадянство, виборчу систему, соціального законодавства, яке регулює соціальний захист, освіту, трудове право, міграційне законодавство тощо.

У 70-80-ті роки минулого століття сформувалося нове покоління молодих людей, які виростили в зовсім іншому комунікаційному середовищі, звикли до швидких змін і в цьому не схожі на своїх батьків. Але культура постсучасного суспільства все більше стала тяжіти не до мультикультуралізму і не до глокалізації, як сподівалися у 80-ті роки ХХ століття, а до створення мікронацій у межах великих націй. В умовах, коли політичні форми держави більше не співпадають територіально з культурними і етнічними кордонами та коли кожна етнокультурна, конфесійна спільнота може заснувати свої засоби інформації, зростає можливість проведення політики мультикультуралізму, а це веде до створення конгломерату спільнот зі спільним громадянством, що підриває процеси консолідації націй.

У другій половині ХХ століття в західних країнах відбувся поворот від політики, спрямованої на формування національно-державної ідентичності, до

політики культурної ідентичності, пов'язаний із процесом мультикультуралізації. Центральним моментом цього процесу Дж. Фрідман називає етніфікацію ідентичності. Йдеться про виникнення соціальної ідентичності, яка базується на специфічній конфігурації свідомості, що ґрунтується на історії, мові, расі. Дж. Фрідман виділяє такі нові типи ідентичностей: етнічний, націоналістичний, релігійно-фундаменталістський та локальний. Наслідком цього можуть бути: етнічні та локальні рухи; конфлікти й локальні війни; утворення общин, основаних на локальних характеристиках, яким притаманна власна культурна самосвідомість і які прагнуть до автономії стосовно національно-державних центрів; різке посилення фундаменталістських релігійних рухів. Культурна етніфікація веде до створення розмаїття культурних ідеологій, які швидко поширюються в усьому світі та сприяють активній політизації культурних ідентичностей серед іммігрантських меншин, субнаціональних регіонів та місцевого населення. Втрата гегемонії центру набуває форми мультинаціоналізму, а етнічна консолідація веде до формування нових еліт, що приводить до виникнення нового соціально-го порядку глобального рівня [1, с. 205-234.].

В умовах глобалізації поширення інформації, технологій, спілкування між людьми, обмін цінностями, міграційні процеси набули міжнародного характеру. Злободенною проблемою Європи стало фундаменталістське спотворення культурного плюралізму у внутрішньому житті суспільства. Секуляризовані суспільства європейських країн зустрілися з вітальністю чужих релігій, із незрозумілими їм звичаями і традиціями мігрантів, які не бажають прийняти стиль життя країн, громадянами яких стали. Старі національні держави Європи реагують на проблеми інтеграції набагато болючіше, ніж суспільства таких переселенців, як США, Австралія. Як зазначає Ю. Габермас, «мусульманин, який знаходиться поряд, змушує громадян-християн до зустрічі з конкуруючою істинною вірою; до свідомості секуляризованих громадян він доносить феномен релігії, що публічно проявляється» [2, с. 76]. Для того, щоб зрозуміти різні культурні традиції, які проявляються у медіакulturі різних країн, необхідно знайомитися з корінням тієї чи іншої культури, світобаченням певної нації. Адже слова та висловлювання можуть по-різному використовуватися і сприйматися залежно від ментальності та культурних традицій різних народів, різних географічних регіонів і країн.

Міграція змінила обличчя багатьох країн, спричинивши зростання ксенофобії, оскільки серед частини населення стали виникати побоювання, що це може спричинити втрату існуючих цінностей і способу життя, поставити під загрозу національну ідентичність. Спалення автомобілів у передмістях Парижа, терор у англійських кварталах емігрантів, погроми в Стокгольмі змушують замислитися над безпекою в цих країнах. Особливе занепокоєння в сфері медіакulturі викликає те, що демасифікація мас-медіа, яка спостерігається в останні десятиліття, може призвести до локалізації культур окремих етносів чи релігійних груп, можливості неконтрольованого використання сучасних мас-медіа екстремістськими групами, що породжує конфронтацію у

суспільстві. У ситуації, коли в межах одного суспільства люди дотримуються різних культурних традицій, необхідно виробити правила співіснування, які би влаштовували представників різних культур. Повноцінний діалог культур неможливий без рівноправності та визнання іншого як рівного собі та не має сенсу, якщо суб'єкти (культури), які беруть у ньому участь, не усвідомлюють себе як частини єдиного цілого.

Розмаїття культур ще не є мультикультуралізмом. Проживаючи в суспільстві, де існує багато культур, релігійних конфесій, людина найчастіше ідентифікує себе з якоюсь однією і не визнає мультикультуралістичної самоідентифікації. В існуючій літературі розрізняють пасивний та активний мультикультуралізм. Під пасивним мультикультуралізмом розуміють політику толерантного ставлення до культурного розмаїття, а під активним – політику його активної підтримки, коли держава заохочує розподіл громадян на меншини та активно їх підтримує, наприклад, надає квоти в законодавчих органах для представників етноконфесійних меншин чи надає соціальну допомогу не іммігрантам як окремим людям, а певним етнічним групам, іммігрантським діаспорам. В умовах глобалізації проблема співробітництва представників різних культур, їхнє взаємопорозуміння, добровільна й принципова відмова від претензій на винятковість та абсолютну істину стають надзвичайно актуальними.

Специфікою глобалізаційних процесів у сфері медіакультури є те, що вона має досить багато суперечностей, які включають у себе як відчуження, так і зближення, уніфікацію. Глобалізація аж ніяк не відмінняє ні культурного розмаїття, ні специфічних особливостей цивілізаційного розвитку тих чи інших регіонів. Досить часто реакцією на глобалізацію є саме усвідомлення своєї самотності та відродження національних культур. Аналіз новітнього етапу об'єднання світу показує, що процеси, які відбуваються, є дуже далекими від уявлень про універсальне людство і «треба буде пройти тривалий період конвергенції цивілізацій Сходу та Заходу, Півночі та Півдня, внаслідок чого виникне радше певна конфедерація цивілізацій, а не єдина планетарна цивілізація» [3, с. 23]. Досвід історії підтверджує, що процеси глобальної взаємодії людства не ведуть до створення еkleктичної культури, а швидше відбувається співіснування різних культур в контексті ідей мирного співіснування.

Діалог західної і східної культур утруднюється через корінну різноманітність цивілізаційних основ, тому «можливі лише ділові і практично позиційні відносини при усвідомленні й збереженні їх гетерогенності та фатальної антиномічності, яку неможливо усунути» [4, с. 177]. У випадку, коли цивілізаційні цінності на рівні архетипів свідомості є різноманітними, політика країн має бути направлена не на інтеграцію культур, а на їхню автоматизацію.

Упровадження політики мультикультуралізму зіштовхується з проблемою, яка обумовлена тим, що культури можуть взаємодіяти тільки тоді, коли їхні ціннісні основи є схожими і коли відмінності між «своєю» та «чужою» культурою визнаються як такі,

що можуть толерантно сприйматися іншою культурою. Оскільки у результаті культурно-етнічної диференціації людства їхні культури репрезентують свої цінності, що сформувалися внаслідок особливостей історичного розвитку, то кожній цивілізації, як зазначав С. Кримський, притаманний «свій світ архетипів, що визначають їхнє індивідуальне бачення історичної дійсності» [5, с. 189]. Зокрема, християнство надає фундаментальне значення принципу любові, конфуціанство та далекосхідний варіант буддизму висувають на перше місце обов'язок, слідування вказівкам Дао, іслам сповідує цінність закону в його фундаменталістському тлумаченні. В умовах, коли ціннісні основи цивілізацій є різноманітними, загальнолюдське можливе лише на рівні стандартів науково-технічного прогресу.

Реалії життя виявили негативні аспекти політики мультикультуралізму: вона не стільки сприяє інтеграції суспільства, скільки створює міжкультурні, міжетнічні бар'єри. Кожна держава зацікавлена в консолідації нації, а мультикультуралізм виявився феноменом, який підірвав ці основи. Європа зіштовхнулася з вимогами арабської і турецької діаспор забезпечити їхнє право на самотність культурного розвитку, у США про визнання іспанської мови другою державною заявляють латиноамериканці, Канада так і не змогла вирішити проблему Квебеку, у 2012 році про ініціювання референдуму за незалежність від Іспанії поставили питання три сепаратистські партії Каталонії. Країни, у яких політика мультикультуралізму стала офіційною ідеологією держави, зіштовхнулися з проблемою конфронтації у суспільстві. Сутички між корінними датчанами і робітниками-емігрантами відбулися в Данії. У Бельгії спостерігається відродження колишнього суперництва, притаманного доіндустріальному суспільству, між валійцями, фламандцями і брусельцями. Про результати політики мультикультуралізму змушує замислитися також теракт у Норвегії 22 липня 2011 року та розстріл у Франції 7 січня 2015 року журналістів «Charlie Hebdo», на сторінках якого було розміщено карикатури на ісламські релігійні символи.

Характеризуючи ситуацію в сучасному західному суспільстві, Ю. Габермас справедливо акцентує увагу на посиленні ксенофобських настроїв: «У наших суспільствах добробуту примножуються етноцентричні реакції населення тієї чи іншої країни проти всього чужого – ненависть і насилля, звернені на іноземців, на іновірців і людей з іншим кольором шкіри, але також і на маргінальні групи, на осіб, що не мають повних прав, і знову-таки на євреїв. У цьому зв'язку зустрічаються ще і процеси десолідаризації, які розгораються навколо питань перерозподілу і можуть призвести до політичної фрагментації суспільства» [6, с. 288]. Мігранти та їхні нащадки все частіше заявляють про себе як про мікронації, які бажають жити в країнах, у яких вони опинилися, але за своїми звичаями і традиціями. Ці нові мікронації не визнають засад спільної культури, що веде до конфронтації з корінним населенням країн. Протести мігрантів та їхніх нащадків носять характер як соціального протесту, так і риси міжетнічного конфлікту. Іммігрантські релігійні та етнічні меншини

ни, зберігаючи групову організацію, зберігають і відповідну релігійну та етнічну ідентичність, яка не дозволяє їм до кінця проходити процеси асиміляції. Вони часто здійснюють активний опір асиміляції, а це ускладнює взаємини груп іммігрантів із традиційним суспільством. Досить часто групи іммігрантів не адекватно сприймають встановлені суспільством, у якому вони опинилися, норми та правила й інтерпретують їх по-своєму. Тому єдиний культурно-нормативний простір країн розмивається, а це породжує нові суперечності та конфлікти і ставить під загрозу єдність суспільства.

Усе частіше автохтонне населення заявляє про те, що вихідці з інших країн, приїжджаючи в європейські країни, повинні вливатися в єдину національну спільноту, а не намагатися нав'язати цим країнам політику невтручання у справи етнічних меншин. Не зважаючи на ці заяви, політика мультикультуралізму продовжує залишатися ідеологічною основою офіційної політики і принципи мультикультуралізму закладені в основу законодавства європейських країн, США, Канади, Австралії. Відмова від цієї політики є небезпечною, бо може загрожувати громадянською війною, тому завданням держав є віднайти той баланс, який дозволить зберегти як культурне розмаїття в суспільстві, так і громадянський мир. Сприяти цьому має виважена політика в сфері медіакультури, адже можливість неконтрольованого використання сучасних мас-медіа екстремістськими групами може посилити конфронтацію у суспільстві. Політика в сфері медіакультури має забезпечити культурний плюралізм.

Сучасне суспільство все більше втрачає свою єдність і швидко дезінтегрується. Е. Тоффлер зазначає: «Британія, яка колись розглядалася як найбільш однорідна країна та в якій етнічні меншини від пакистанців, західних індійців, кіпріотів, жителів Уганди до турків та іспанців сьогодні перемішані з корінними популяціями, стає все більш і більш різноманітною... У всьому світі етнічні меншини вимагають визнання своєї індивідуальності та прав на працю, прибуток і просування в корпорації. Австралійські аборигени, новозеландські маорі, канадські ескімоси, американські негри, мексиканці в Америці й навіть східні меншини, які колись сприймалися як політично пасивні, сьогодні приходять у рух» [7, с. 378]. Активізації етнічних рухів сприяє медіакультура інформаційного суспільства, яка актуалізує відтворення досвіду історії в його потенціальності та доносить до етнічних меншин ідеї реалізації невикористаних можливостей.

Тривалий час про США говорили як про «плавильний тигель народів». Але тепер населення США все більше ідентифікує себе з різними расовими, мовними, етнічними і релігійними спільнотами. Згідно з переписом 1990 року, тільки 5% громадян США вважали себе «просто американцями», решта відносили себе до 215 етнічних груп [8, с. 42]. Одним із викликів Америці є масова імміграція значної кількості латиноамериканців та жителів Азії, які вимагають введення іспанської мови як другої офіційної. С. Гантінгтон висловлює побоювання, що

«латинська» імміграція може перетворити США на країну «подвійної культури» (англійської та іспанської), що остаточно приведе до розколу суспільства» та прогнозує, що «Америка втратить свою лінгвістичну й культурну єдність, як Канада, Швейцарія та Бельгія» [9, с. 47].

Актуалізація етнокультурної приналежності та усвідомлення феномену унікальності як основи для самоідентифікації і як цінності, яка інтегрує соціальну спільноту, пов'язані з бажанням зберегти свою «інаковість» в умовах глобалізації. Як слушно зазначає М. Кастельс, ця основна суперечність долається через відкритість культури до комунікації, що означає відмову від жорсткої позиції «ізоляціонізму», визнання диференціації культури, розуміння перспективності моделі «самобутності», яка відкрита в майбутнє» [10, с. 307-308]. Тому глобалізація становить реальну загрозу самобутності культур, яка забезпечується збереженням своєї історії, культурних цінностей, мови як символічної засади етнічного.

Протидією глобалізаційним процесам у сфері культури є діяльність мас-медіа, які, виражаючи інтереси певних етнічних груп, стимулюють етнофікацію культури. Завдяки сучасним мас-медіа культурна етнофікація перетворилася на глобальний процес, який створюється значною кількістю культурних ідеологій, що швидко поширюються в світі та сприяють активній політизації культурних ідентичностей серед іммігрантських меншин, субнаціональних регіонів і місцевого населення. Посилення субнаціоналізму, етнічних і локальних рухів, утворення спільнот, які ґрунтуються на локальних характеристиках, яким притаманна власна культурна самосвідомість і які прагнуть до автономії в межах національно-державних утворень, різке посилення фундаменталістських релігійних рухів ведуть до послаблення та трансформації національно-державних засад. Тому така трансформація може призвести до виникнення конфліктів і локальних війн, знедолення і міграції значних груп населення. Втрата центром гегемонії набуває форми мультинаціоналізму, що посилюється, а етнічна консолідація зумовлює формування нових еліт. Це породжує новий соціальний порядок глобального рівня.

Систему національних держав розмивають два протилежних процеси. З одного боку, відбувається процес формування наднаціональних організацій, які кидають виклик національним державам, ставлять питання про їхні повноваження і прерогативи. З іншого боку, цей процес посилюється регіоналізацією та мультикультуралізацією. Можливість фізичного переміщення для значної кількості людей, зв'язки територій у режимі on-line, які забезпечуються сучасними технічними засобами, створюють зовсім нову картину культурно-територіального поділу. Спираючись на цінності толерантності, різні культурні, релігійні, етнічні групи і меншини вимагають перегляду глобального національно-державного порядку, який склався, і заявляють про свою безпосередню участь в глобальних процесах, інститутах і організаціях.

Процес мультикультуралізації може підірвати гомогенний соціально-культурний простір національних держав. Різні національні групи, спираючись на права людини, насамперед, на право свободи пересування, вимагають встановлення прозорих кордонів і права жити в межах будь-яких національно-державних утворень. Іммігрантські релігійні і етнічні меншини, зберігаючи групову організацію, зберігають і відповідну релігійну й етнічну ідентичність, що не дозволяє їм до кінця, як уже зазначалося, проходити процеси асиміляції. Людина, змінюючи культурне середовище чи опиняючись в умовах зіткнення нової культури з традиційною, може відчувати «культурний шок», коли зазнає дискомфорт від зіткнення з чужою культурою.

В умовах демасифікації мас-медіа, коли кожна організація, спільнота, політична, етнічна чи релігійна група можуть мати свої ЗМІ, державні мас-медіа, які могли проводити політику, спрямовану на консолідацію нації, все більше втрачають свої позиції. Це відбувається в ситуації, коли у кожному суспільстві зростає кількість мігрантів, які бажають жити за своїми звичаями та традиціями, говорити своєю мовою, і які не бажають вливатися у суспільство, в яке вони прибули. Н. Полякова зазначає: «Іммігрантські групи, взаємодіючи з великим суспільством, приймають його «повідомлення», але виявляються не схильними до його адекватного, такого, що відповідає встановленим нормам і правилам, прочитання. Вони інтерпретують це «послання» по-своєму. Культурно-нормативній системі великого суспільства вони протиставляють свою нормативно-культурну систему та свої способи прочитання культурних норм і кодів і змушують кожне нормативно-культурне послання великого суспільства циркулювати в їх власній системі норм і кодів» [4, с. 369]. Внаслідок цих процесів виникають закриті для єдиної системи комунікацій етнічні, релігійні групи, руйнується єдиний культурний та політичний простір країн, що ставить під загрозу єдність національно-державних утворень.

Країни, уряди яких усвідомлюють загрози, пов'язані з національними та культурними відмінностями народів, які їх населяють, вчасними реформами знімають напругу в країні і не допускають критичних ситуацій. Канада, яка однією з перших країн зіткнулася з проблемою збереження цілісності, знайшла вирішення проблеми Квебеку введенням двох державних мов: англійської та французької. У Швейцарії державними мовами є чотири: німецька, французька, італійська та романська (остання є офіційною тільки для спілкування з носіями романської мови на рівні Граубюндена). Державними мовами Бельгії є фламандська та французька. Практи-

ка двомовних країн показує, що введення другої державної мови у школі, значна частина інформації цією мовою можуть зняти напругу в цих країнах.

Висновки

Світова культура – це розмаїття і полілог культур. Але часто замість діалогу спостерігається посилення конфронтації. Зняти напругу в мультикультурних суспільствах можна, скеровуючи цю політику в русло міжкультуралізму та недопущенням локалізації культури етнічних та релігійних груп. Сприяти цьому має проведення політики в сфері медіакультури, спрямованої на те, щоб дати можливість знайомитися з особливостями культури інших народів, з їхніми традиціями, звичаями, релігією та побудованої на толерантному відношенні до конкретних форм етнокультурного розмаїття світу. Толерантність в мультикультурному суспільстві має бути обов'язковою комунікативною нормою медіадискурсу. Мас-медіа повинні враховувати своєрідність мовної поведінки, правила спілкування, звичаї і ритуали певного регіону чи соціуму. Важливо при спілкуванні з носіями інших культур враховувати укоріненні в цих цивілізаціях філософські, релігійні, політичні переконання. Критика цих переконання чи прагнення їх змінити ніколи не закінчувалися успіхом, адже переконання чи погляди можуть змінюватися всередині самих культурних систем, але не впливом ззовні.

Список літератури

1. Friedmann J. Order and Disorder in Global Systems: A Sketch / J. Friedmann // Social research. — N. Y., 1993. — Vol. 60. — N 2. — P. 205-234.
2. Хабермас Ю. Ах, Европа. Небольшие политические сочинения, XI / Юрген Хабермас ; Пер с нем. Б. М. Скуратова. — М. : Издательство «Весь мир», 2012. — 160 с. (Тема).
3. Толстоухов А., Парапан І. Науковий розум і гуманістичні цінності : глобалістський контекст / А. Толстоухов, І. Парапан // Філософська думка. — 2001. — № 6. — С. 8—24.
4. Полякова Н. XX век в социологических теориях общества / Н. Полякова. — М. : Изд-во «Логос», 2004. — 384 с.
5. Кримський С. Б. Запити філософських смислів / С. Б. Кримський. — К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. — 240 с.
6. Хабермас Ю. Политические работы / Сост. А. В. Денежкина ; пер. с нем. Б. М. Скуратова. — М. : Праксис, 2005. — 368 с. — (серия «Новая наука политики»).
7. Тоффлер Э. Третья волна / Э. Тоффлер. — М. : ООО «Фирма «Издательство АСТ», 1999. — 784 с. — (Классическая философская мысль).
8. Кара-Мурза С. Г. Демонтаж народа / Сергей Кара-Мурза. — М. : Алгоритм, 2008. — 704 с.
9. Хантингтон С. Кто мы? : Вызовы американской национальной идентичности / С. Хантингтон ; пер. с англ. А. Башкирова. — М. : ООО «Издательство АСТ»: ООО «Транзиткнига», 2004. — 635 с.
10. Кастельс М. Могущество самобытности // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под ред. В. Л. Иноземцева / Мануель Кастельс. — М. : Academia, 1999. — С. 292—308.

Л. Ороховская

МЕДИАКУЛЬТУРА КАК ФАКТОР БЕЗОПАСНОСТИ РАЗВИТИЯ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО ОБЩЕСТВА

В статье рассматриваются проблемы межкультурной коммуникации в условиях проведения государствами политики мультикультурализма. Процессы глобализации, сопровождающиеся миграцией и столкновением культур, актуализируют проблему контроля над медиасредой с целью недопущения возгорания межкультурных и междоэтнических конфликтов.

Ключевые слова: медиа культура, мас-медиа, массовая коммуникация, мультикультурализм

L. Orochovska

MEDIA CULTURE AS A FACTOR OF SAFE DEVELOPMENT OF A MULTICULTURAL SOCIETY

The article deals with the problem of communication in intercultural society States policy of multiculturalism. The processes of globalization, accompanied by migration and the clash of cultures, actualize the problem of control over the media medium in order to prevent fire and interethnic conflicts.

Keywords: media culture, mass media, mass communication, multiculturalism.